

ברכות טו. (המשנה) עד טז. (המשנה)

ביאורי מושגים
 מגילת סוטה – אישה נשואה שהתייחדה עם גבר אחרי שהוזהרה ע"י בעלה לא להתייחד עימו מוגדרת אישה סוטה. בעלה מביא אותה לבית המקדש יחד עם קרבן מנחה, במקדש לוקחים מים קדושים שמים שם מעפר המשכן וטובלים שם את מגילת הסוטה. אם הסוטה לא מודה שנטמאה – היא שותה מהמים הקדושים.
 אם היא נטמאה - המים הקדושים גורמים לה לנפול ירך ולצבות בטן. אם היא לא נטמאה - המים הקדושים מברכים אותה והיא יולדת יותר ממה שילדה עד כה.
 התנאים נחלקו מה כתוב במגילה – האם את כל מה שכתוב בפרשה (ר' יוסי) או רק את האזהרה והקללות (ר' מאיר) או רק את הקללות (ר' יהודה)

המשנה

1. הקורא ולא השמיע לאוזנו: ת"ק: יצא, ר' יוסי: לא יצא,
2. הקורא ולא דיקדק באותיות: ר' יוסי: יצא, ר' יהודה: לא יצא,
3. הקורא לא לפי הסדר: לא יצא,
4. הקורא והתבלבל: יחזור להיכן שטעה

בשתי המחלוקת הלכה כמיקל.

ב'לא השמיע' יוצא ידי חובה רק בדיעבד.

טעמו של ר' יוסי: 'שמע' – השמע לאוזניך.

ר' יוסף: המח' היא רק בקריאת שמע. בשאר המצוות מודה ר' יוסי שבדיעבד אין חובה להשמיע.

הברייתות הדנות בעניין

1. ברכה על תרומה - חרש שאינו שומע לא יתרום ואם תרם מועיל. ניתן להבין או כשיטה מס' 3 (אם הוא מכשיר בדרבנן דיעבד) כשיטה מס' 2
2. ברכת המזון – לא יברך בלי להשמיע ואם ברך יצא. ניתן להבין כשיטה מס' 2
3. קריאת מגילה - לא ברור האם חרש פסול לקריאה גם בדיעבד או רק לכתחילה. אם פסול בדיעבד – כשיטה מס' 3 (אם הוא סובר שגם בדרבנן לא יצא בדיעבד), אם כשר בדיעבד – כשיטה מס' 3 (אם הוא מכשיר בדרבנן דיעבד) או כשיטה מס' 2.

הדעות השונות בעניין קרא ולא השמיע לאוזנו

1. ר' מאיר (ואולי גם ר' יהודה): מותר לכתחילה,
2. ר' אלעזר בן עזריה (ואולי גם ר' יהודה): יצא רק בדיעבד,
3. ר' יוסי: לא יצא ידי חובה.

האמוראים נחלקו האם לשיטת ר' יוסי בדין דרבנן יצא ידי חובה בדיעבד,

היקשים

1. הוקש רחם לשאול – ללמדך שכשם שיוצאים מהרחם כך יוצאים מהשאול – מכאן לתחית המתים מן התורה,
2. הוקשו אהלים לנחלים – ללמדך שכשם שהנחל מטהר כך גם לימוד התורה באהלים מטהר.

הלכות ק"ש

1. 'ולמדתם – שיפריד בין מילים שבהן הסיומת והראשית מתחברות – למשל – 'על לבבך' – כל המפריד כך מצננים לו את הגיהנום,
2. דיני בלבול: אינו יודע היכן הוא בפרשיה – חוזר לתחילת הפרשיה, אינו יודע איזה פרשיה סיים – חוזר לתחילת הפרשיה השניה, אינו יודע האם הוא ב'כתבתם' של שמע או של והיה אם שמוע – חוזר לזה של שמע. ואם כבר אמר 'למען ירבו ימיכם' – חוזר לאמת ויציב – חזקה שלא התבלבל עד לשם.